

Trögds spelmanslag mötte Quinta Rua på byfest i Italien

Fredagkväll 2 oktober 2015. Det tar inte många minuter, egentligen bara den tid det tar att plocka upp instrumenten, förrän musikanterna i Trögds spelmanslag och Quinta Rua musicerar tillsammans. Mötet är aningen förberett. Grupperna har övat på ett par av varandras låtar och nu i flera månader sett fram emot att träffas på riktigt.

Stämningen är förväntansfull. Trögds spelmännen är först på plats i skolans matsal i den lilla byn Ronco Biellese. En efter en kommer musikerna i den lokalt mycket välrenommerade gruppen Quinta Rua.

– Vi är mycket nyfikna på era nyckelharpor, säger Guido Antoniotti, Quinta Ruas ledare.

– Och vi på era ghirondor, kontrar Trögddarna.

Det hela utspelar sig under dagarna 1-6 oktober 2015. Hit har Trögds spelmanslag kommit på inbjudan av borgmästaren Carla Moglia i byn/kommunen Ronco Biellese. Hon träffade spelmanslaget våren 2014 då de svenska värdarna vid ett skolutbyte mellan Lillkyrkaskolan och Scuola Media i Ronco ordnade ett svenskt midsommarfirande – även om det då egentligen bara var i slutet av maj månad.

Att spelmanslaget skulle träffa likasinnade var en idé från hembygdsföreningen Pro Locos förre ordförande Pier-Albino Gibello, som själv är mycket förtjust i Quinta Rua.

Gruppen, som spelat tillsammans sedan 2002, är i stora delar av nordvästra Italien mycket uppskattade för sin musikalitet och mångsidighet.

Så Trögds spelmanslag skickade noter till ett par av sina låtar för Quinta Rua att öva på och fick själva en CD-skiva av Quinta Rua att lyssna på och inspireras av.

Quinta Rua spelar på traditionella instrument, bland annat vevlira eller ghironda som den heter på italienska. Deras liror är tillverkade av en lokal instrumentmakare.

De sjunger också, de tio herrarna i Quinta Rua, visor på flera olika dialekter och språk, bland annat piemontesiska och occitanska, det senare ett språk med i sin tur flera dialekter som talas/talats i södra Frankrike och norra Spanien.

”Håll i era grejer, Quinta Rua gör instrument av allting!” har byborna varnat oss inför detta möte.

Vi får behålla våra grejer, men gruppens ledare Guido Antoniotti har med sig ett par väskor med sina instrument och vi förstår vad man syftar på. Han spelar på allt, från revben och sopkvastar till lampor, tennisrackets och skateboards. Dessutom blåser han lergök, diverse olika flöjter (ibland två flöjter samtidigt) och säckpipa.

Om de första minuterna är aningen trevande så är det mycket snart fullt tryck i musiken. När Trögds spelmännen tar någon ny för italienarna okänd låt så lyssnar man några takter, spelar försiktigt några takter och är strax inne i stycket med full energi. Det låter härligt, mäktigt och man blir så glad av att få vara en del av detta musikaliska möte.

Ibland bryts musicerandet ned i mindre grupper. Inga-Maj Tisserant, musikalisk ledare för Trögds spelmanslag, ser lycklig ut när hon tillsammans med ett par av herrarna sjunger Amazing Grace till ackompanjemang av säckpipa.

– Nu ska vi spela en annan riktigt svensk folksång, säger Gabriele Gunella, som talar engelska och är en av de yngre Quinta Rua-spelmännen, med glimten i ögat.

Det vi får höra är ”Här kommer Pippi Långstrump...” Vi blir häpna. Hur kommer det sig att de kan den? Vi gissar att filmen om Pippi Calzelunge – som hon heter på italienska – har varit populär också här. Alla vi svenskar sjunger med av hjärtans lust och det låter härligt och glatt med musiken och sången.

– Den här kvällen kan vi leva på länge, säger Inger Egebrink, som inte ger sig förrän hon provat en vevlira och det med riktigt lyckat resultat.

Avslutningen på en fantastisk spelkväll blir Vaddövals, som är Quinta Ruas svenska favoritlåt.

Musikgruppernas samövning blir grunden för det gemensamma framträdandet söndag eftermiddag den 4 oktober på årets byfest i Ronco Biellse, La Sagra del paillet. Quintas Ruas möte med Trögds spelmanslag är huvudnumret på byfesten.

Efter några dagar med ihärdigt regnande har det lagom till söndagen blivit soligt och riktigt varmt och skönt. Tre, fyra hundra personer är det på torget, piazzan, när spelningen börjar. Först en avdelning med Quinta Rua, sedan en avdelning med Trögarna och så till sista gemensam spelning.

Guido Antoniotti samspråkar med Inga-Maj Tisserant och förklarar att man har lite svårt att hänga med i hur det funkar med repriserna i de svenska låtarna. Lösningen blir att Inga-Maj lyfter på högerfoten när sista repriserna börjar och så är problemen lösta.

Eftersom Quinta Rua också lär ut traditionella danser och Trögarna har några dansare med sig blir det även dans på det lutande torget, inte idealiskt för schottis och annat med fartfyllda snurrsteg dock.

I bakgrunden till musik-och dansföreställningen står stora lergrytor och puttrar med stuvningar till kvällens stora middag, la cena. För i Ronco Biellese är det inte bra byns historia med terrakotta tillverkning som står i centrum vid byfesten utan också traditionell mat. Vid middagen serveras polentagröt med klassiska tillbehör, bland annat en gryta med korv och tomat och en köttstuvning som liknar vår svenska kalops.

Efter byfesten finns måndagen avsatt för lite sightseeing för den svenska gruppen.

Gun-Britt Ejedelid, som spelar nyckelharpa, är mycket nöjd med resan:

– Det allra bästa var att spela ihop med Quinta Rua. Vilken energi. Jag vill lära mig mer. Mötet med dem sporrar mig att blir bättre musiker. Och vilken gästfrihet vi mött överallt i byn!

Kjerstin Enström spelar också nyckelharpa:

– Min största upplevelse var att höra Quinta Rua sjunga, Vilka röster! Det gick rysningar utmed ryggraden. Och så skickliga de var på sina instrument.

Utöver framträdandet på torget hann Trögds spelmanslag under sin veckoslutsresa även med att spela för pensionärerna på byns ålderdomshem samt för eleverna i skolan, både lågstadiet och mellanstadiet.

Av: Kerstin Maud